

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 102g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 287/2
alineatul (3) din Codul fiscal al Republicii Moldova
nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997

(subiecți ai impunerii cu impozitul pe avere)

CHIȘINĂU

27 iulie 2017

Curtea Constituţională, statuând în componenţa:

DI Tudor PANȚÎRU, *preşedinte*,
DI Aurel BĂIEŞU,
DI Igor DOLEA,
DI Victoria IFTODI,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dnei Aliona Balaban, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 19 iulie 2017,
Înregistrată la aceeaşi dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menţionate,
Având în vedere actele şi lucrările dosarului,
Deliberând la 27 iulie 2017 în camera de consiliu,

Pronunţă următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepţia de neconstituţionalitate a articolului 287/2 alineatul (3) din Codul fiscal nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997, ridicată de către avocatul Alexandru Bot, în dosarul nr. 3-29/17, pendinte la Judecătoria Chişinău, sediul Ciocana.

2. Excepţia de neconstituţionalitate a fost depusă la Curtea Constituţională la 19 iulie 2017, de către judecătorul Ala Malii, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) şi g) din Constituţie, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curţii Constituţionale nr. 2 din 9 februarie 2016.

A. Circumstanţele litigiului principal

3. La data de 30 noiembrie 2016, Inspectoratul Fiscal Chişinău (sect. Ciocana) a emis avizul de plată prin care P.A. şi P.L. au fost obligaţi să achite impozitul pe avere.

4. La 21 decembrie 2016, P.A. şi P.L. în adresa Inspectoratului Fiscal Chişinău (sect. Ciocana) au depus o cerere prealabilă, solicitând anularea avizului de plată.

5. La 19 ianuarie 2017 răspunsul Inspectoratului Fiscal, prin care a respins cererea prealabilă, a fost recepţionat de către P.A. şi P.L.

6. Astfel, în vederea evitării penalităţilor, la 21 ianuarie 2017, suma impozitului a fost achitată integral.

7. În acelaşi timp, la 21 februarie 2017, reclamanţii P.A. şi P.L. au înaintat la Judecătoria Chişinău, sediul Ciocana, o acţiune în contencios administrativ împotriva Inspectoratului Fiscal Chişinău (sect. Ciocana) cu privire la anularea avizului de plată a impozitului pe avere pentru anul 2016.

8. În cadrul ședinței de judecată din 12 iunie 2017, reprezentantul reclamanților, avocatul Alexandru Bot, a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 287/2 alineatul (3) din Codul fiscal.

9. Prin încheierea din aceeași dată, instanța de judecată a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 58 Contribuții financiare

„(1) Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.

(2) Sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.

(3) Orice alte prestații sunt interzise, în afara celor stabilite prin lege”.

Articolul 66 Atribuțiile de bază

„[...]

c) interpretează legile și asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării;

[...]”

11. Prevederile relevante ale Codului fiscal al Republicii Moldova nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997 (republicat în M.O., 2007, ediție specială) sunt următoarele:

Articolul 287/1 Noțiuni

„În sensul prezentului titlu, se definește următoarea noțiune:

Impozit pe avere – impozit aplicat asupra averii contribuabilului sub formă de bunuri imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), în cazul în care acestea satisfac condițiile specificate în prezentul titlu.”

Articolul 287/2 Subiecții impunerii

„(1) Subiecți ai impunerii sunt persoanele fizice proprietari ai bunurilor imobiliare cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), pe teritoriul Republicii Moldova.

(2) În cazul în care bunurile imobiliare reglementate de prezentul titlu se află în proprietate (în folosință) comună în diviziune a mai multor persoane, subiect al impunerii este considerată fiecare dintre aceste persoane, în cota-parte care îi revine.

(3) În cazul în care bunurile imobiliare reglementate de prezentul titlu se află în proprietate comună în devălmășie, subiect al impunerii este considerat, în baza acordului comun, unul din proprietari (coproprietari). În acest caz, toți proprietarii (coproprietarii) poartă o răspundere solidară pentru îndeplinirea obligațiilor fiscale.”

[...]”

12. Prevederile relevante ale Codului civil al Republicii Moldova nr.1107-XV din 6 iunie 2002 (M.O., 2002, nr.82-86, art.661) sunt următoarele:

Articolul 345 Formele proprietății comune

„(1) Proprietatea comună poate fi caracterizată prin delimitarea cotei fiecărui proprietar (proprietate pe cote-părți) sau prin nedelimitarea cotelor-părți (proprietate în devălmășie).

(2) Dacă bunul este comun, proprietatea pe cote-părți se prezumă până la proba contrară.

(3) Coproprietarii devălmași pot atribui bunurilor comune regimul proprietății comune pe cote-părți.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

13. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că dispozițiile art. 287/2 alin.(3) din Codul Fiscal sunt neconstituționale, întrucât stabilesc un regim fiscal diferit pentru proprietarii care dețin bunuri imobiliare în proprietate comună în devălmășie în raport cu cei ce dețin bunuri imobiliare în proprietate comună pe cote-părți.

14. În opinia autorului excepției, indiferent de regimul juridic care grevează proprietatea comună, în devălmășie sau pe cote-părți, se prezumă că proprietarii dețin cote-părți egale. De asemenea, autorul pretinde că proprietatea comună pe cote-părți și cea în devălmășie nu pot fi diferențiate din punct de vedere al exercitării atributelor de proprietate.

15. La fel, autorul consideră că legiuitorul, adoptând astfel de prevederi, nu a asigurat unitatea reglementărilor legislative.

16. Potrivit autorului excepției, prevederile contestate încalcă articolele 9 alin.(2), 16 alin.(2), art.58 alin.(2) și 66 lit. c) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea reține următoarele.

18. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului fiscal, ține de competența Curții constituționale.

19. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către avocatul Alexandru Bot, în dosarul nr. 3-29/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

20. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit.g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

21. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie art. 287/2 alin. (3) din Codul Fiscal, care prevede că:

„În cazul în care bunurile imobiliare reglementate de prezentul titlu se află în proprietate comună în devălmășie, subiect al impunerii este considerat, în baza acordului comun, unul din proprietari (coproprietari). În acest caz, toți proprietarii (coproprietarii) poartă o răspundere solidară pentru îndeplinirea obligațiilor fiscale.”

22. Curtea menționează că excepția de neconstituționalitate este un instrument de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale. Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată doar în cadrul unui proces declanșat în instanțele de drept comun. Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată doar ca un incident în cadrul examinării acțiunii principale. **Acest principiu presupune faptul că acțiunea principală trebuie să aibă la bază un litigiu real, iar norma contestată urmează să aibă incidență asupra soluționării cauzei aflate pe rolul instanței de judecată.**

23. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că din **circumstanțele cauzei rezultă în mod clar faptul că între părți, în esență, nu există un litigiu. Or, suma impozitului pe avere, stabilită de către organele fiscale în temeiul prevederilor legale, a fost achitată de către reclamânți.**

24. Curtea constată că **acțiunea înaintată în instanța de fond nu are la bază un litigiu real**, autorul excepției urmărind în mod evident scopul de a contesta la Curtea Constituțională prevederile art. 287/2 alin. (3) din Codul fiscal, făcând uz de mecanismul excepției de neconstituționalitate, fapt care contravine conceptului acestei instituții.

25. Curtea subliniază că autorul excepției, de facto, pretinde excluderea din sfera de aplicare a prevederilor fiscale, care

reglementează „impozitul pe avere”, a bunurilor aflate în proprietate comună în devălmășie.

26. În acest sens, Curtea subliniază că excepția de neconstituționalitate comportă caracterul camuflat al unei *actio popularis*. Prin urmare, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate ce face obiectul prezentei spețe este abuzivă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în conformitate cu prevederile articolului 26 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin.(3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională,

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 287/2 alineatul (3) din Codul fiscal al Republicii Moldova nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997, ridicată de către avocatul Alexandru Bot, în dosarul nr. 3-29/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Tudor PANȚÎRU

*Chișinău, 27 iulie 2017
DCC nr. 78
Dosarul nr. 102g/2017*